Vught

Raadsvoorstel

Onderwerp	Programma grootschalige opwek Vught
Team	Ontwikkeling - Cluster Ruimtelijk Beleid
Datum behandeling in B&W:	2 juli 2024
Datum raadsvergadering	12 september 2024
Nummer	
Documentnummer	INT/24 - 627985
Zaaknummer	Z24 - 279281

Voorstel

1. De Nota van zienswijzen en ambtshalve wijzigingen vast te stellen.
2. Het Programma grootschalige opwek Vught vast te stellen.
3. Wind zoekgebied 1 en zon zoekgebieden 1, 4 en 5 open te stellen voor vervolgonderzoek om binnen deze gebieden de opgave tot en met 2030 in te vullen.

Eerdere besluitvorming

- RES 1.0, 17 juni 2021
- Notitie Op weg naar een zon en windvisie voor de gemeente Vught, 18 november 2021
- Zon- en windbeleid, 19 mei 2022
- Lokaal eigendom grootschalige energieopwek, 13 juli 2023

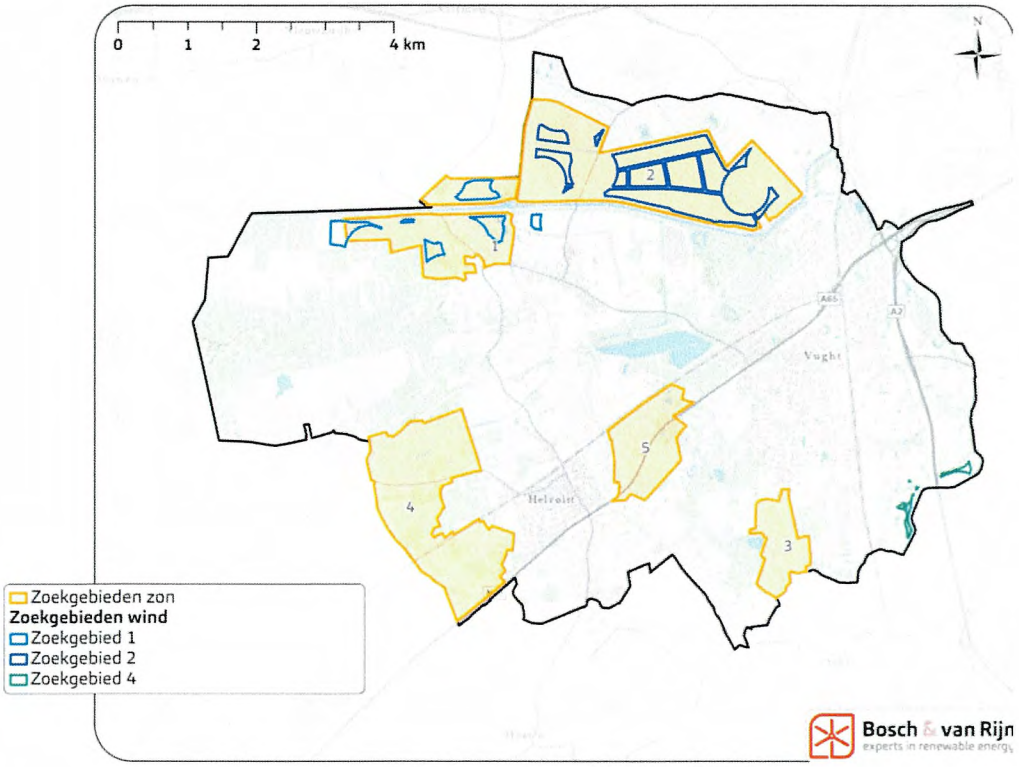
Inleiding

In 2021 is de Regionale Energiestrategie Noord Oost Brabant 1.0 (RES NOB 1.0, hierna: RES) vastgesteld in de gemeenteraad. Hiermee heeft uw raad ingestemd met het Vughtse deel van de opgave van de RES-regio Noordoost-Brabant als onderdeel van de energietransitie om grootschalig energie op te wekken. In de RES is namens de gemeente Vught een aantal zoekgebieden opgenomen voor zonne- en windenergie die milieukundig en ecologisch zijn onderzocht in een Planmilieueffectrapport (hierna PlanMER). Begin 2024 is dit onderzoek afgerond en de mogelijkheid tot reactie hierop heeft opengestaan tot 5 mei 2024. Zie hierover paragraaf 2.4.4 in het Programma. Aan de hand van het PlanMER is het beleid opgesteld dat de kaders schept waaraan initiatieven voor het grootschalig opwekken van duurzame energie moeten voldoen. Dit beleid is gevormd naar een Programma grootschalige opwek Vught (het Programma) en betreft een Programma in het kader van de Omgevingswet. Op het Programma konden tot 5 mei 2024 zienswijzen worden ingediend. Deze zijn in de nota van zienswijzen terug te vinden.

Het Programma beschrijft voor de zoekgebieden voor zonne- en windenergie de mogelijkheden voor grootschalige opwek in samenhang met andere beleidsdoelstellingen. Daarnaast is het Programma kaderstellend en er zijn voorwaarden opgenomen zoals het borgen van lokaal

eigendom conform het raadsbesluit van 13 juli 2023 waarin het streven is bekrachtigd voor zoveel mogelijk en het liefst 100% lokaal eigendom van energiepark(en) voor de gemeenschap van Vught. Aanscherpende voorwaarden voor slagschaduw (0 uur per jaar) en geluid (max 45 Lden) zijn hier tevens in meegenomen. Het Programma focust zich op de opgave tot en met 2030 en conform het coalitieakkoord is daarbij een doorkijk gemaakt naar de verwachte opgaven voor 2050.

Figuur 1. Zoekgebieden zon en wind uit het PlanMER.

De basis voor het Programma is zoals aangegeven het PlanMER. Om de kwaliteit van het PlanMER te borgen is bij aanvang reeds voorzien het PlanMER door de externe Adviescommissie mer (de commissie) te laten toetsen. Zij waren ook betrokken bij het ontwerp van het PlanMER in de nota reikwijdte en detailniveau. De commissie is positief over het PlanMER en adviseert als vervolgstap voor specifieke zoekgebieden aanvullende onderzoeken uit te voeren waarin dieper wordt ingegaan op de impact op ecologie, netcongestie en landschap.

Uit de zienswijzen die zijn ontvangen, kwam daarnaast ook de wens naar voren ecologie beter te onderzoeken, alsook geluid. Dit benodigde diepgaandere onderzoek kost tijd en vergt middelen. Op basis van het advies van de commissie en de ontvangen zienswijzen wordt daarom middels dit raadsvoorstel aan de raad een besluit gevraagd om vier zoekgebieden diepgaander te onderzoeken, met als uitgangspunt dat de opgave tot en met 2030 binnen deze zoekgebieden wordt vervuld. De raad maakt nu geen definitieve keuze of en waar een zonneveld en/of windpark komt in deze vier zoekgebieden. De raad maakt nu wel een keuze op welke

zoekgebieden het nadere onderzoek zich moet focussen. De overige zoekgebieden vallen niet af maar worden nu enkel niet nader onderzocht.

Advies
De raad wordt geadviseerd te kiezen om windenergie in één zoekgebied en zonne-energie in drie zoekgebieden verder te laten onderzoeken, te weten wind zoekgebied 1 en zon zoekgebieden 1, 4 en 5.

Zon op dak
Om het potentieel voor zon op dak in kaart te brengen is theoretisch onderzoek gedaan en wordt op dit moment door MKB Vught een praktijkstudie uitgevoerd. Theoretisch wordt gekeken naar daken van minimaal 100 vierkante meter. Volgens de analyse is ongeveer 5,2 hectare dakoppervlak beschikbaar, zonder waarneembare belemmeringen. Ongeveer 30,4 hectare dakoppervlak bevat waargenomen belemmeringen waarvan in de praktijk moet blijken in welke mate zon op dak hier mogelijk is. Voor bedrijfsdaken blijken na een eerste praktijkinzicht al veel belemmeringen (o.a. dakconstructie, hoge realisatiekosten, netcongestie) te zijn. Hiervan is voornamelijk de vraag wie die hoge kosten betaalt. Met alleen grootschalig zon op dak halen we de opgave dus niet. Voor een groot deel zal de opgave dus alsnog met zon en wind of wind op land ingevuld moeten worden.

Beoogd effect
Invulling geven aan de grootschalige energieopwekopgave tot en met 2030, volgend uit de RES.

Argumenten

1.1 De nota geeft formeel een reactie op de ingebrachte zienswijzen.
Tijdens de terinzageleggingstermijn van het concept Programma grootschalige opwek Vught van 5 maart tot en met 5 mei 2024 heeft eenieder de mogelijkheid gehad om een zienswijze naar voren te brengen. De binnengekomen zienswijzen zijn samengevat en beantwoord in de 'Nota van zienswijzen en ambtshalve wijzigingen'. In deze nota blijkt daarnaast duidelijk welke aanvullingen, naar aanleiding van de zienswijzen of ambtshalve, zijn doorgevoerd ten opzichte van het conceptprogramma. Door het vaststellen van de nota worden deze wijzigingen bekrachtigd en geeft u formeel een antwoord op de ingekomen zienswijzen.

2.1 Het vaststellen van het Programma is de uitwerking van de 'Notitie op weg naar een zon en windvisie voor de gemeente Vught'.
In de Notitie op weg naar een zon en windvisie voor de gemeente Vught is opgenomen dat er beleid moet komen voor de lokale invulling van grootschalige opwek. Het Programma is het beleid dat daarvoor nodig is.

2.2 Het vaststellen van het Programma is belangrijk voor het behalen van de RES-opgave voor Vught.
In de RES-opgave van de regio Noordoost-Brabant heeft Vught een grootschalige energieopwekopgave. In de RES 1.0 zijn zoekgebieden binnen Vught aangewezen en vastgesteld door de raad in 2021. De zoekgebieden zijn vervolgens onderzocht op potentie en haalbaarheid om de RES opgaven tot en met 2030 met een doorkijk naar de opgave voor 2050. Het

Programma laat zien of en hoe dat in die gebieden kan, zonder dat daarin wordt vastgelegd in welke gebieden daadwerkelijk de opgave wordt ingevuld.

2.3 Met het Programma houden we als gemeente de regie op de mogelijkheid tot lokaal eigendom.
Het programma borgt de voorwaarden van lokaal eigendom in de uitwerking van concrete initiatieven voor het grootschalig opwekken van energie.

3.1 Voor het nader onderzoek is het nodig om te focussen op vier zoekgebieden.
Om de beschikbare tijd en middelen doelmatig te besteden wordt gefocust op de meest kansrijke zoekgebieden voor nader onderzoek. In de bijlage 'Totstandkoming van het advies' is de keuze nader toegelicht.

3.2 Een goede energiemix heeft de voorkeur voor medewerking van Enexis en Provincie.
Aansluiting van zonne- en/of windparken is pas over minimaal zes jaar mogelijk vanwege netcongestie op het stroomnet. Zowel provincie als Enexis is vanwege netcongestie voorstander van in ieder geval een combinatie van zonne- en windenergie of alleen windenergie. Een mix van zonne- en windenergie vangt piekbelasting op het net op.[1] Piekbelasting komt vooral voor daar waar alleen energie wordt opgewekt met zonnevelden. Bij windenergie is dat minder het geval. Bij een energiemix kun je dus de pieken verdelen, wat netcongestie tegengaat. De provincie heeft in haar brief van 28 mei een oplossing voor netcongestie zelfs als voorwaarde voor medewerking aan zon op land gesteld.[2]

Kanttekeningen

2.1 Inzet op besparing ter compensatie van de grootschalige opwek opgave.
Dit is niet mogelijk. De regiogemeenten hebben afzonderlijk de RES in 2021 vastgesteld. Daarmee committeert elke gemeente zich aan haar deel van de grootschalige opwek opgave. Dit is een resultaatverplichting. Besparing kan niet van de grootschalige opwekopgave worden afgetrokken tot in ieder geval 2030. Voor de opgave van 2030 tot en met 2050 wordt dit regionaal nog afgesproken.

3.1 Andere wensen en doelstellingen in de zoekgebieden naast energie- opwek.
In de zoekgebieden worden naast grootschalige opwek ook andere beleidsdoelstellingen nagestreefd. Zo loopt er in de Margriet (zon- en windzoekgebied 1) een project om de landbouwgrond vruchtbaarder te maken. Aan de andere kant betreft het in de Margriet minder vruchtbare zandgrond. Zon op land is op minder vruchtbare grond goed voorstelbaar. Beleidsdoelen zoals recreatie en de waterbergingsopgave moeten goed meegenomen worden in de ontwikkeling van grootschalige opwek van duurzame energie.

---

[1] Wind, zon en warmte | Regionale Energiestrategie (regionale-energiestrategie.nl)
Efficiënt netgebruik met combinatie zon en wind (enexisgroep.nl)
Advies commissie mer

[2] Provinciaal blad 2024, 7779 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen (officielebekendmakingen.nl)

3.2 Milieuaspecten, voornamelijk gerelateerd aan geluid, moeten uitgebreider worden onderzocht.
In het PlanMER is op dit moment beperkt rekening gehouden met geluidsoverlast. Dit is bewust gedaan, omdat er geen specifieke locaties zijn ingetekend voor windturbines tijdens het PlanMER-onderzoek. Hier zijn enkel indicaties gedaan om van daaruit onderzoek te kunnen doen. De zorgen die uit de samenleving komen en in de zienswijzen worden teruggezien, begrijpen we. Daarom wordt bij vervolgstappen uitgebreid onderzoek gedaan naar het effect van onder andere (laagfrequent) geluid op de leefomgeving. Tevens is dit onderdeel van een ProjectMER die wordt uitgevoerd alvorens een concreet initiatief kan worden ontwikkeld.

3.3 Vervolgonderzoek nodig op advies van de Commissie mer.
In het advies van de Commissie mer wordt geadviseerd om vervolgonderzoek te doen waaronder naar ecologie, landschap en netcongestie. Dat wordt in vervolgonderzoek dus wel meegenomen.

Participatie

In de periode maart tot en met mei zijn voor zowel het PlanMER als het Programma drie inloopavonden gehouden in alle drie de dorpskernen van de gemeenten. Op het programma kon men een zienswijze indienen en het PlanMER stond open voor reacties teneinde technische lacunes (bijvoorbeeld een vergeten ingetekende woning) te verhelpen. Daarnaast is er op drie momenten een laagdrempelig koffiemoment georganiseerd.

Planning

Hieronder is de planning weergegeven, zoals het vervolgtraject er vanaf september uit ziet. Vanaf september worden de zoekgebieden nader onderzocht, zoals hierboven beschreven. Nadat het vervolgonderzoek is afgerond, kiest de raad het voorkeursalternatief. Dat houdt in dat de raad dan de definitieve keuze maakt waar in de zoekgebieden met zon en wind of wind de opgave wordt ingevuld tot en met 2030. Daarna zal ontwikkeling plaats vinden doormiddel van een tenderprocedure, waarbij actieve omgevingsparticipatie een grote rol speelt.

Datum/periode	Onderdeel
12 september 2024	Vaststelling Programma en zoeklocaties voor vervolgonderzoek
19 september 2024	Publicatie en bekendmaking Programma, het Programma treedt in werking
Q3 2024 – Q1 2025	Verder onderzoeken van door de raad gekozen zoekgebieden en door raad voorkeursalternatieven vast laten stellen.
Q2-Q3 2025	Vaststellen tendervoorwaarden en benoeming tendercommissie (college)
Q3-Q4 2025	Openstellen tender na instemming door de gemeenteraad
Q1 2026	Beoordeling inschrijvingen en selectie initiatief (of initiatieven) die door mogen naar vergunningsfase.
Q2-Q4 2026	Vergunningverleningstraject start (participatie omgeving)
Q1 2027	Vergunningverlening

Financiën

Voor het benodigde vervolgonderzoek is budget nodig. De schatting is dat de kosten tussen de 70.000 en 100.000 euro liggen voor vier zoekgebieden. In de Programmabegroting 2024 zijn

middelen opgenomen ter dekking van deze uitgaven. Dit betreft de CDOKE-middelen van het Rijk.

Communicatie

Op Wij inVught is een tijdlijn te vinden. Op deze tijdlijn kan men zien wat er wanneer gebeurt en welk handelingsperspectief er is voor de inwoner/belanghebbende op bepaalde momenten in het traject om tot het beleid te komen. Ook bij de uitvoering van het beleid zal deze tijdlijn worden bijgehouden om mensen van informatie te voorzien en duidelijk te maken wanneer zij kunnen participeren. Hier is tevens een FAQ te vinden. Daarnaast houden we inwoners via het klaverblad en de onlinemediakanalen op de hoogte van het vervolgproces.

Burgemeester en wethouders van Vught,

De secretaris

W.F.F. Keijzers

de burgemeester

R.J. van de Mortel

Openbare bijlage(n):

1. Programma grootschalige opwek Vught
2. Raadsbesluit Programma grootschalige opwek Vught
3. DigiMER grootschalige opwek gemeente Vught
4. Bijlage: Totstandkoming advies
5. Nota van zienswijzen Programma grootschalige opwek Vught
6. Datastudie grootschalige opwek zon op dak
7. Advies Commissie mer